

Haridusministeeriumi Teataja

AMETLIK AJAKIRI.

Ilmub tarviduse järgi, umbes 20 vihikut aastas. Toimetuse asukoht ja aadress:
Tallinn, Haridusministeerium (Tõnismägi 11). Telefon 453-49.

Nr. 25.

15. novembril 1937.

Nr. 25.

Õppekodude tunnustamise ja neis praktiseerimise korraldus.

Üheaastase õppeajaga kodumajanduskoolide lõpetamise korraldus.

Haridusmin. Koolivalitsuse ja Kutseoskuse Osakonna 1937. a. 8. novembri ringkiri nr. 31422 õpilastele raudteel sõiduhinna alanduse saamiseks antavate tunnistuste asjas.

Haridusmin. Koolivalitsuse 1937. a. 8. novembri ringkiri nr. 31564 Õppeasutiste õppeabinõudega varustamise seaduse põhjal koolidele antud „Eesti Entsüklopeedia“ asjas.

Haridusmin. Koolivalitsuse 1937. a. 8. novembri ringkiri nr. 31551 võõrapärastele nimedele korraldatava rünnakpäeva asjas.

Haridusmin. Koolivalitsuse 1937. a. 12. novembri ringkiri nr. 31592 uute koolimajade päevapiltlike ülesvõtete saatmise asjas.

AMETLIK OSA.

Õppekodude tunnustamise ja neis praktiseerimise korraldus.

Antud Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori poolt
5. novembril 1937. a.

Alus: Kutsehariduslikkude õppeasutiste seaduse §§ 61, 62 ja 68 (RT 53—1937).

§ 1. Õppekodu ülesandeks on võimaldada noortele tütarlastele, kes vähemalt 15 aastat vanad, praktilise oskuse õppimist ja harjutamist kõigis kodunduslikes toiminguis asjatundja perenaise või tema asetäitja juhtimisel.

§ 2. Õppekodu peab vastama järgmistele nõuetele:

1) õppekodul peab olema vähemalt 3 tuba ja köök ühes vajalike kõrvalruumidega;

2) õppekodus valitsegu kord ja puhtus ning kodu majandamine olgu korraldatud ratsionaalsuse põhimõtteil;

3) toitlustamises ja kodu korrashoiu olgu järgitud tervishoiu nõuded, kusjuures aiasaadused esinegu toitlustamisel ka talvel;

4) õppekodus ei või esineda tuberkuloosi ega teisi nakkushaigusi;

5) õppekodu võimaldagu praktiseerimist kõigis kodumajapidamistöis, nagu kodukorrashoiu, pesupesemises ja triikimises,

toiduvalmistamises ja konservimises, kodukäsitöis, maal ka aianduses, karjapidamises ja teistel vastaväl aladel;

6) õppekodus valitsegu õige arusaamine korrallikust perekonnast ja elu toimugu seal avaliku kõlbluse vaimus;

7) õppekodu peab vastama vaimse elu korralikkuse nõudeile;

8) õppekodu perenaine või tema asetäitja, kes toimib praktikandi suhtes õpetajana, peab olema kompetentne kodunduslikes küsimusis ning omama praktikandi juhtimiseks ja õpetamiseks vajalikke oskusi ja teadmisi ning kasvatuslikke võimeid.

Õppekodus maal on soovitatav korralik aed keeduvilja-, puuvilja- ja lillekultuuriga ning ajakohane karja- ja kodulinnupidamine.

§ 3. Kodu õppekoduks tunnustamine kuulub Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonnale ja tunnustatud õppekodu allub viimase kontrollile.

§ 4. Kodude õppekoduks tunnustamise ettepanekud esitatakse Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonnale Kodumajanduskoja, Eesti Naisliidu, Eesti Maanaiste Keskseksi ja kodumajanduslike õppeasutiste juhatajate poolt.

Eesti Naisliit, Eesti Maanaiste Keskseks ja õppeasutiste juhatajad esitavad oma ettepanekud Kodumajanduskoja kaudu.

Ettepanekule kodu õppekoduks tunnustamise asjas tuleb lisada kodu kirjeldus käesoleva korralduse § 2 tähendatud nõuete seisukohalt ja kodu perenaise vastav nõusolek praktikantide pidamise kohta.

§ 5. Kodumajanduskoda saadab temale esitatud ettepanekud ühes oma seisukohtadega Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonnale otsustamiseks.

§ 6. Õppekodude nimestik avaldatakse Haridusministeeriumi Teatajas ja võimalikult ka kodunduslikes ajakirjades.

§ 7. Õppekodude järelevalve toimub õppe- ja kasvatusasutiste järelevalve üldises korras. Peale selle toimetavad õppekodude üle järelevalvet ja on neile nõuandjaiks linnades Eesti Naisliidu ja maal Eesti Maanaiste Keskseksi vastavad eriteadlased ja nii linnades kui ka maal Kodumajanduskoja vastavad eriteadlased ja kodumajanduslike koolide vastavad õppejõud.

Järelevalvet teostama õigustatud eriteadlaste ja õppejõudude nimestiku kinnitab Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktor ja see nimestik avaldatakse Haridusministeeriumi Teatajas. Nende eriteadlaste ja õppejõudude tegevuse ligemad alused ja tööjaotuse järelevalve teostamise alal määrab Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktor.

§ 8. Õppekodu järelevalve teostaja esitab oma järelevalvusse kuuluvate õppekodude kohta vähemalt kord aastas Haridusministeer-

riumi Kutseoskuse Osakonnale ülevaate oma revideerimiste tulemustest.

§ 9. Kui õppekodu kahel järgneval revideerimisel ei vasta käesolevas korralduses püstitatud nõuetele või ei täida korralikult neid ülesandeid, mis ta endale on võtnud, siis kustutatakse ta Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna poolt õppekodude nimestikust. Õppekodu nimestikust kustutamine toimub linnades Eesti Naisliidu ja maal Eesti Maanaiste Keskseksi algatusel ja Kodumajanduskoja ettepanekul või Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna algatusel, ära kuulates Kodumajanduskoja arvamuse.

§ 10. Praktiseerimist kodumajapidamises, mis ei kuulu õppekodude hulka, võib kutsetunnistuse andmisel või kooli astumisel, kui vastavad määrused seda nõuavad, arvesse võtta linnades Eesti Naisliidu ja maal Eesti Maanaiste Keskseksi ettepanekul Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna vastava nõuniku kinnitamisel.

§ 11. Vanemate ja lähedaste sugulaste juures praktiseerimist võib arvestada Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna vastava nõuniku kinnitamisel ainult siis, kui kodu vastab õppekodu nõuetele ja kui praktikant on praktiseerinud ka võõras kodumajapidamises vähemalt kolm kuud.

§ 12. Ühes õppekodus ei või samal ajal korraga olla üle kahe praktikandi.

§ 13. Õppekodus praktiseerimine kestab normaalselt 1—2 aastat.

§ 14. Esimene kuu praktikaajast on prooviaeg, mille kestel nii õppekodu perenaine kui ka praktikant võivad ühenädalase etteütleemisega õppevahekorra lõpetada. Praktikandi võtmisest, praktikandi lahkumisest praktiseerimise teostumisel, samuti ka õppevahekorra lõpetamisest prooviajal või § 15 ettenähtud juhul teatatakse Kodumajanduskojale.

§ 15. Kui õppekodu perenaine ei saa mõjuvaid põhjustel enam pidada praktikanti, teatab ta sellest praktikandile ja Kodumajanduskojale vähemalt kaks nädalat ette.

§ 16. Praktikant võib üle minna ühest õppekodust teise Kodumajanduskoja teadmisel.

§ 17. Praktikandi haiguse või muul vabandavil põhjusil katkestatud praktikat võib hiljem jätkata, kusjuures on tarvilik, et praktiseerimine oleks läbi viidud igal üksikul aastaajal.

§ 18. Õppekodu perenaine on kohustatud kohtlema praktikanti emaliku häätahtlikkusega, olema temale igas asjas nõuandjaks ning kasvatajaks ja selle üle valvama, et nõutavad tööd, eriti raskuste tõstmised ja kandmised, ei käiks praktikandil üle jõu.

§ 19. Praktikant on kohustatud kõiki kohtlema viisakalt ja osutama vanemaile perekonna liikmeile sõnakuulelikkust.

§ 20. Praktikant on kohustatud osa võtma kõigist jõukohastest töödest ja alluma õppekodus maksvale korrale ning hoolega täitma õppekodu perenaise või tema asetäitja poolt antud korraldusi. Temale usaldatud tööde juures tuleb praktikandil arvestada õppekodu majanduslikke ning perekondlikke hüvesid.

§ 21. Praktikant saab õppekodu poolt õppekodus prii korteri ühes kütte ja valgustusega, aseme magamiseks ning söögi. Peale selle on korraliku ja hoolsa töötamise korral praktikandil õigus saada õppekodu poolt 1 kr. nädalas jooksvate kulude katteks; erilise tubliduse ja vilumuse korral õppekodu perenaise äranägemisel võib tasu suurendada vastavalt praktikandi võimetele ja tööle.

§ 22. Praktikandil olgu ööpäeva kestel vähemalt 10 tundi magamiseks ja puhkamiseks ja peale selle nädalas üks vaba päev või kaks vaba pool päeva (kas pühapäeval või argipäeval), mida ta võib kasutada märkmete tegemiseks ja isiklikeks vajadusiks.

Kodundusõpilaste koolis käijaile tuleb anda tarvilikul määral aega koolis käimiseks.

§ 23. Kodundusõpilaste koolis käimisega seoses olevad õppevahendite ja toiduainete kulud tasub õppekodu perenaine.

§ 24. Aasta kestel saab praktikant 2 nädalat puhkust ajal, mil see õppekodu perenaisele on vastuvõeta .

§ 25. Praktikant võib õppekodust lahkuda ja töölt puududa ainult õppekodu perenaise loal.

§ 26. Praktikant esitab praktikaaja lõpul vastavale järelevalve teostajale Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna poolt kinnitatud vastava vormi kohaselt aruande.

Õpetaja ja nõuandja kutse taotlemiseks vajaliku praktika õiendajad peavad praktikaaja kestel päevikut Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna poolt kinnitatud vormi järgi.

§ 27. Praktikaaja lõpul kui ka enne selle lõppu lahkudes saab praktikant õppekodu perenaiselt tunnistuse, milles märgitud on õppeaja kestus ja hinnangud praktikandi kodunduslike võimete, teadmiste ja oskuste kui ka käitumise kohta.

Kutseoskuse Osakonna direktor V. P ä t s.

Nõunik A. M a r t i n.

Sekretär A. P ä r l.

Üheaastase õppeajaga kodumajanduskoolide lõpetamise korraldus.

Alus: Kutsehariduslikkude õppeasutiste seaduse (RT 53 — 1937) § 121.

§ 1. Üheaastase õppeajaga kodumajanduskoolide lõpetajaile, kes soovivad omandada kooli lõputunnistust, korraldatakse koolis koolitöö lõpul lõppeksam, mis sisaldab järgmist:

- a) toiduvalmistamise alal lühiajaline praktiline ülesanne ühes kalkulatsioonide valmistamise ja seletuste andmisega;
- b) rõivastuse ja kodukäsitöö alal — lühiajaline praktiline ülesanne;
- c) kodukorrastuse ja kodukorrashoiu ja tervishoiu alal suuline katse;
- d) maatüübilistes koolides lisaks eelmistele aianduse ja loomakasvatuse alal suuline katse ja eksamikomisjoni määramisel tarviduse korral mõni lühiajaline praktiline ülesanne.

§ 2. Eksamikomisjoni moodustavad:

koolijuhataja,
aineõpetajad,
kooli ülalpidaja esindaja,
vastava koolivalitsuse esindaja ja
Kodumajanduskoja esindaja.

Omavalitsuste kooles täidab koolivalitsuse esindaja ühtlasi ka kooli ülalpidaja esindaja aset.

Eksamikomisjoni juhatajaks on koolijuhataja. Eksamikomisjon on otsusevõimeline, kui koos on komisjoni juhataja ja vastava aine õpetaja.

§ 3. Õpilased, kelle eksami tulemused kui ka teadmised ja võimed kõigis koolis õpitud sunduslikes aineis ning käitumine on hinnatud vähemalt rahuldavaiks, saavad koolilt Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna poolt kinnitatud vormi järgi lõputunnistuse, millele kirjutavad alla koolijuhataja ja aineõpetajad ning võimaluse korral teised eksamikomisjonist osavõtjad liikmed.

Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakond võib kooli õppenõukogu ettepanekul lubada anda lõputunnistuse ka õpilasele, kelle teadmised ja võimised ühes aines, mis ei kuulu eksamiainete hulka, on hinnatud puudulikuks.

§ 4. Õpilasele, kes kooli õppeaja kestel on edukalt õppinud, kuid kelle teadmised ja võimed ühes või kahes eksamiaines on eksamikomisjoni poolt tunnustatud mitterahuldavaiks, võib eksamikomisjon neis aineis määrata uue katse § 2 nimetatud komisjoni ees järgmisel komisjoni kokkutulekul.

§ 5. Need eksamikomisjoni poolt lõputunnistuse vääriliseks tunnustatud õpingute lõpetajad, kes on pärast kooli lõpetamist praktiseerinud vähemalt ühe aasta õppekodus või täitnud vähemalt üheaastase maal Eesti Maanaiste Keskseksi ja linnas Eesti Naisliidu poolt küllaldaseks tunnustatud ja Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna vastava nõuniku poolt kinnitatud praktika omal erialal muul harjutuskohal, omandavad koduabilise nimetuse ja neile antakse kooli poolt vastav tunnistus Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna poolt kinnitatud vormi järgi, kusjuures õppenõukogu võib tarviduse korral nõuda koduabilise nimetuse taotlejalt seletusi täidetud praktika kohta.

Õppenõukogu algatusel ja käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud korras võib tunnustada küllaldaseks ka praktikat, mis on täidetud enne kooli astumist.

§ 6. Need kooli õpingute lõpetajad, kes on omandanud lõputunnistuse enne käesoleva korralduse maksmahakkamist ning on täitnud eelmises paragrahv 5 ettenähtud praktika, saavad koduabilise nimetuse ja tunnistuse § 5 ettenähtud korras.

Tallinnas, 6. novembril 1937. a.

Kutseoskuse Osakonna direktor V. P ä t s.

Nõunik A. M a r t i n.

Haridusministeeriumi Koolivalitsuse ja Kutseoskuse Osakonna 1937. a. 8. novembri ringkiri nr. 31422 maa- ning linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurivalitsustele ja koolide juhatajaile õpilastele raudteel sõiduhinna alanduse saamiseks antavate tunnistuste asjas.

On selgunud, et vaatamata HM vastavatele ringkirjadele (HM T 3 — 1936, lhk. 3, ja 17 — 1936, lhk. 184) on mõnes koolis ikkagi väga suur arv õpilasi jätnud tagasi toomata oma raudteetunnistused. Ühes koolis tõuseb see arv 85%-ni ja samale juhatajale kuuluv teises koolis 40%-ni. Nagu nähtub selle koolijuhataja seletuses, ei ole ta kasutanud kõiki abinõusid tunnistuste tagasi saamiseks. Nii ei ole ta astunud selles asjas kontakti koolidega, kuhu õpilased on edasi läinud, kuigi see talle, tema oma sõnade järgi, olnuks kerge ülesanne, samuti ei ole ta nõudnud nendelt koolidelt raudteetunnistuste tagastamist õpilaste dokumentide ärasaatmisel. Ka teiste koolide juhatajate seletustest paistab, et nad on liiga vormiliselt suhtunud asjasse: on õpilastele teatatud, et nad tunnistused tagasi tooksid, ja sellega ongi piirdutud.

Tunnustades säärase suhtumise asjasse lubamatuks, HM Koolivalitsus ja Kutseoskuse Osakond panevad koolijuhatajaile ette võtta tarvitusele kõik abinõud selleks, et õpilased tooksid tagasi oma aegunud raudteetunnistused, kuna Raudteevalitsuse andmetel on esinenud juhtumeid, kus nende tunnistuste maksvuse aega on parandatud ja neid on kasutatud kurjasti, mispärast Raudteevalitsus on sunnitud, kui sääraseid juhtumid korduvad, ette võtma tariifis muudatusi seniste soodustuste kitsendamise suunas.

Koolivalitsuse direktor V. Altt o a.

Kutseoskuse Osakonna direktori aset. J. Ki i v e t.

Haridusministeeriumi Koolivalitsuse 1937. a. 8. novembri ringkiri nr. 31564 koolijuhatajaile, kooliülalpidajaile, maaning linnakoolivalitsustele ja vähemusrahvuste kultuurvalitsustele Õppeasutiste õppeabinõudega varustamise seaduse põhjal koolidele antud „Eesti Entsüklopeedia“ asjas.

Haridusministeeriumi Koolivalitsus teatab oma 14. mai s. a. nr. 3255 ringkirja (HM T 13 — 1937) punkt 5-nda käsitamiseks, et kooli likvideerimisel „Eesti Entsüklopeedia“ antakse tagasi Haridusministeeriumi käsutusse maa- või linnakoolivalitsuste või vähemusrahvuste kultuurvalitsuste kaudu. Koolivalitsused või kultuurvalitsused võivad teha ministeeriumile ettepaneku, et kooli likvideerimise tõttu vabaks jäänud „Eesti Entsüklopeedia“ antaks üle koolivalitsuse piirkonna mõnele teisele avalikule õppeasutisele või jäetaks koolivalitsusse hoiule kuni uue kooli avamiseni.

Direktori aset. M. R a u d.

Sekretär R. A l a s.

Haridusministeeriumi Koolivalitsuse 1937. a. 8. novembri ringkiri nr. 31551 maa- ning linnakoolivalitsustele ja koolide juhatajaile võõrapärastele nimedele korraldatava rünnakpäeva asjas.

Möödunud aasta eeskujul Nimede Eestistamise Liit korraldab pühapäeval, 28. novembril s. a. üleriikliku rünnakpäeva võõrapärastele nimedele. Sel päeval korraldatakse kõigis valdades nimede

eestistamise tähtsust selgitavaid koosolekuid, juhitakse kirikuis tähelepanu nimede eestistamise rahvuskultuurilisele tähtsusele ja peetakse vastav raadiokõne.

HM Koolivalitsus palub koolijuhatajaid laupäeval 27. novembril s. a. kõigis koolides juhtida tähelepanu 28. novembri rünnakpäevale ja selgitada noortele nimede eestistamise suurt rahvuskultuurilist tähtsust.

Direktori aset. M. R a u d.

Sekretär R. A l a s.

Haridusministeeriumi Koolivalitsuse 1937. a. 12. novembri ringkiri nr. 31592 maa- ning linnakoolivalitsustele uute koolimajade päevapiltlike ülesvõtete saatmise asjas.

HM Koolivalitsus palub saata ministeeriumile uute koolimajade päevapiltlike ülesvõtteid postkaardi suuruses, märkides ülesvõtte teisele küljele vastava linna, alevi, valla ja kooli nimetuse ning aasta, millal koolimaja lõplikult (väliselt) valmis sai, ja edaspidi saata niisugused ülesvõtted iga koolimaja kohta selle valmimisel.

Ülesvõtted palutakse saata ka ümberehitatud koolimajade kohta, kui koolimaja välimus ümber- või juurdeehitamisel on muutunud.

Kui koolimaja ülesvõtte on saadetud ministeeriumile varemalt (1936. aastal), siis ülesvõtte saatmist ei ole vaja korrata.

Koolivalitsuse direktor V. Alttoa.

Sekretär R. A l a s.